

INSTRUKS FOR Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten

Fastsatt av Helse- og omsorgsdepartementet
den

15.05.2019

1. Innledning

Formål med instruksene og forhold til øvrig regelverk

Denne instruksene angir myndigheten og ansvaret til Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten – Helseklage - og Helse- og omsorgsdepartementets forutsetninger og krav til virksomhetens systemer, rutiner og styringsprosesser. Alle deler av Reglement for økonomistyring i staten og Bestemmelser om økonomistyring i staten heretter kalt økonomiregelverket, gjelder uavhengig av om denne instruksene inneholder presiseringer av disse reglene, med mindre det er innvilget unntak.

Instruksene er hjemlet i § 3 i økonomiregelverket, og er laget som et tillegg til dette, og bygger på at alt arbeid skjer innenfor de til enhver tid gjeldende forvaltningsrettslige rammer. De aktuelle bestemmelsene i økonomiregelverket er ikke gjengitt i instruksene.

Unntak fra regelverket innvilges av Finansdepartementet, eller den som Finansdepartementet delegerer myndighet til. Unntak fra instruksens besluttes av Helse- og omsorgsdepartementet.

2. Departementets styring av Helseklage

Departementets overordnede ansvar

Helseklage er et ordinært forvaltningsorgan, underlagt Helse- og omsorgsdepartementet. Direktøren er ikke åremålsbeskikket. Helse- og omsorgsdepartementet styrer gjennom instruks, delegasjon, tildelingsbrev og etatsstyringsmøter.

Nasjonalt klageorgan for helsetjenestens myndighet og ansvar

Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten ble etablert med virkning fra 1. januar 2016 gjennom sammenslåing av sekretariatene til Pasientskadenemnda, Statens helsepersonellnemnd, Klagenemnda for behandling i utlandet og Preimplantasjonsdiagnostikknemnda (PGD-nemnda). I tillegg inngår nærmere definerte klagesaksområder overført fra Helsedirektoratet og Helse- og omsorgsdepartementet. Sammenslåingen av sekretariatene innebærer ingen endringer i de enkelte nemndene eller deres oppgaver og uavhengige stilling.

Helseklage er f.o.m. 1. januar 2020 i sin helhet lokalisert i Bergen.

Helseklage skal som sekretariat for nemndene forberede klagesaker om erstatningskrav fra pasienter som mener at de er blitt påført skade innen helsetjenesten, klagesaker om avslag på søknad om autorisasjon, lisens, spesialistgodkjenning og klager fra helsepersonell på administrative reaksjoner. Videre skal Helseklage forberede for nemndsbehandling av klager på søknader om dekning av utgifter til behandling i utlandet. Helseklage vil behandle søknader om tillatelse til preimplantasjonsdiagnostikk etter bioteknologiloven. Helseklage vil også bli klageinstans for klager på helserefusjonsområdet og enkelte andre klagesaker.

Overføring av ansvaret for klagesaker på helserefusjonsområdet fra Helfo til Helseklage, ble fastsatt ved endringer i folketrygdloven. Endringen trådte i kraft 1. januar 2017. Jf kongelig resolusjon 11. november 2016.

Helse- og omsorgsdepartementet har i eget brev av januar 2016 gitt en detaljert oversikt over etatens ansvarsområder.

Rask og god saksavvikling skal ha høyeste prioritet i Helseklage. Saksbehandlingen skal tilpasses de økonomiske rammer.

Sekretariatet skal holde oversikt over funksjonstiden til samtlige nemndsmedlemmer, og i god tid komme med forslag til medlemmer i nemndene ved utløp av funksjonsperioden, eller når et medlem av ulike årsaker må trekke seg fra arbeidet.

Helseklage skal uten unødig opphold varsle departementet når det blir kjent med vesentlige avvik på eget ansvarsområde, eller når det blir kjent med vesentlige forhold som er av betydning for sektorens samlede måloppnåelse.

Styringsdialogen

I tillegg til denne instruks inngår tildelingsbrev, delegasjonsskriv og minst to etatsstyringsmøter hvert år i styringsdialogen. Dagsorden for etatsstyringsmøtene skal være avtalt på forhånd. Godkjent referat skal foreligge innen en uke etter etatsstyringsmøtet, og sendes Riksrevisjonen i kopi.

I årsrapporten skal det rapporteres på styringsparametere og spesielle oppdrag formulert i tildelingsbrevet. Det skal også rapporteres på særskilte forhold og saker av betydning som måtte oppstå i løpet av året. Årsrapporten skal være i henhold til krav i Økonomireglementet.

3. Nasjonalt klageorgans for helsetjenestens interne styring

Direktørens/ledelses ansvar og myndighet

Direktøren for Helseklage har ansvaret for virksomheten i henhold til Bestemmelsenes punkt 2.2. Direktøren har budsjett disponeringsmyndighet i henhold til tildelingsbrevet. Direktøren har anledning til å delegere myndighet til faste organisasjonsledd eller ledere i virksomheten. Slik delegasjon skal være skriftlig.

Utbetalinger til direktøren skal attesteres av den som fungerer for direktøren og anvises av en annen medarbeider i Helseklage som har budsjett disponeringsmyndighet.

Krav til planlegging, gjennomføring og oppfølging av virksomheten i Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten

Direktøren skal etablere et styringssystem med beskrivelse av roller og ansvar hvor intern kontroll er integrert.

På grunnlag av tildelingsbrevet fra Helse- og omsorgsdepartementet skal direktøren utarbeide mål- og disponeringsskriv til de enheter som gis delegert budsjett disponeringsmyndighet, og stille krav til rapportering.

Saker som er tatt opp av Riksrevisjonen skal rettes opp så snart det er mulig.

Helseklage skal ha dokumentert rutiner for etablering og forvaltning av anskaffelser. Beslutning om omfattende anskaffelser skal tas av direktøren.

Helseklage skal føre internregnskap over etatens årlige kostnader knyttet til å behandle klager knyttet til private helsetjeneste. Helseklage gis på dette grunnlag fullmakt til å beregne pris på saker fra privat helsetjeneste. Arbeidet bør avstemmes med Norsk pasientskadeerstatning.

Krav til internkontrollen i Nasjonalt klageorgan for helsetjenesten

Direktøren har ansvar for at Helseklage har en effektiv intern kontroll. Den interne kontrollen skal være tilpasset risiko, vesentlighet og egenart. Systemet skal dokumenteres. Den interne kontrollen skal utformes og gjennomføres slik at den gir rimelig grad av sikkerhet for at etaten når de mål som er fastsatt, har en effektiv drift, pålitelig rapportering og at lover og regler følges.

I tillegg til transaksjonskontroller som anvist i økonomiregelverket skal det foretas kontroller på aggregert nivå, herunder avstemminger og budsjettoppfølging. Alle kontroller skal være dokumentert.